

A Fővárosi Ítéltábla a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Ölveczky István ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, ... jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2015. április 10-én kelt 35.G.41.662/2013/27. számú ítélete ellen a felperes által 28. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000,- (Ötezer) forint másodfokú perköltséget;

a felperes költségmentessége folytán le nem rótt 20.000,- (Húszezer) forint jogorvoslati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Felperes 2013. április 30-án előterjesztett, utóbb többször módosított, pontosított keresetében elsődlegesen az alperessel 2007. szeptember 3-án megkötött deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiba ütközése miatti semmisségére, másodlagosan arra hivatkozással, hogy a szerződés 5. pontja a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen, ezért a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében semmis rendelkezést tartalmaz, ami a Ptk. 239. § (2) bekezdésére figyelemmel a szerződés egészének semmisségét vonja maga után, azt kérte, a bíróság a határozathozatalig nyilvánítsa hatályossá a szerződést és alperest kötelezze 250.000 forint megfizetésére.

A szerződés jogszabályba ütközés miatti semmissége körében előadta, azt kell vizsgálni, hogy a szerződés megkötése időpontjában megfelelt-e a jogszabályi rendelkezéseknek. Arra figyelemmel továbbá, hogy a felek között fogyasztói szerződés jött létre, fogyasztóvédelmi szempontok alapján a szerződés részének kizárólag a felek által a szerződéskötéskor aláírt okiratok tekintendők. Nem képezik ezért a szerződés részét azok az okiratok, amelyeket alperes a szerződés aláírása előtt, vagy azt követően küldött meg a felperesnek. A fogyasztóvédelemnek ugyanis az a lényege, hogy az ügyfél a szerződés megkötésekor tisztában legyen a szerződés feltételeivel, azzal, hogy mit vállal, mégpedig úgy, hogy a szerződésből eredő, vagy ahhoz kapcsolódó valamennyi

kötelezettségét egyetlen okiratból megismerhesse, amint azt a BDT2014.3058. számon közzétett eseti döntés is rögzíti. A felperesnek a szerződés aláírását követően megküldött törlesztési terv tehát - amelyet felperes nem írt alá - nem tekinthető a szerződés részének, az abban foglaltaknak ezért a szerződés semmissége szempontjából nincs jelentősége. Ezt támasztja alá a 87/102/EGK irányelv 4. cikk (1) bekezdése is, amely a szerződés írásba foglalása mellett azt is előírja, hogy az írásba foglalt szerződésből a fogyasztó egy példányt kap, továbbá a Hpt. 210. § (1) bekezdésének ezzel lényegében azonos tartalmú rendelkezése. Ugyanígy nem vehetők figyelembe a semmisség vizsgálatakor az „Általános Tájékoztató”, a Hirdetmény és az alperesi Üzletszabályzat rendelkezései sem, mert azokat a szerződéssel együtt felperes nem kapta meg, nem írta alá, tartalmukat nem ismerte.

Tekintettel arra, hogy a felek deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek, a szerződésben a kölcsön összegét mind a kirovó, mind a lerovó pénznemben meg kellett volna határozniuk. Ez - a 6/2013 PJÉ határozat indokolása III. fejezet 2.a. pontjában foglaltak alapján - úgy is történhetett volna, hogy a kölcsön összegét csak forintban jelölik meg, de úgy, hogy az svájci frank devizanemben is kiszámítható legyen a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzintézet deviza vételi árfolyama figyelembe vételével. Ehhez azonban elengedhetetlen a folyósítás napjának és az árfolyamnak a meghatározása a szerződésben. A perbeli a szerződés a kölcsön összegét csak forintban tartalmazza, ugyanakkor sem a folyósítás napja, sem az árfolyam meghatározása a szerződésben nem szerepel. A kölcsön összege tehát devizában nem került meghatározásra, ily módon a szerződés a Hpt. 213. § (1) a) pontjába ütközően nem tartalmazza a szerződés tárgyát, aminek következtében semmis. Egyebekben maga az alperes sem vitatja azt, hogy a szerződés megkötésekor a kölcsön összege csak forintban volt meghatározható. Nyilvánvaló tehát, hogy a felek között a szerződés az abban meghatározott forintösszege jött létre. A devizaösszeg a szerződésbe utólag „nem tehető bele”.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltaknak a szerződés azért nem felel meg, mert a teljes hiteldíjmutató (THM) nem a Hpt. 212. § (1) bekezdésében foglaltak alapján alkalmazandó 41/1997. (III.5.) Korm. rendelet (THM rendelet) 10. § (1) bekezdésében foglaltak szerint, az 5. számú mellékletben meghatározott képletben foglaltaknak megfelelően került meghatározásra. Alperes ugyanis a 9. § (1) bekezdését megsértve nem a szerződésben rögzített 41.381 forint összegű, hanem a ténylegesen követelt 41.982 forint összegű, a szerződésben rögzítetténél magasabb törlesztőrészlettel számolt. Az így megállapított 15,82 % THM-mel szemben a szerződésben rögzített törlesztőrészlettel számított THM csak 15,1 %.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti semmisség oka, hogy a szerződés nem tartalmazza az összes költséget, a THM ugyanis - az alperesi ellenkérelemből is megállapíthatóan - a szerződésben nem nevesített, azonban az alperes által felszámított havi 600 forint és évi 750 forint zárlati díjat is tartalmazza.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján a semmisség azért állapítható meg, mert a felek által aláírt, a felperesnek átadott szerződés nem tartalmazza törlesztési időpontokat, a törlesztőrészletek összegét svájci frankban, a 41.381 forint összegben megjelölt törlesztőrészlet pedig nem azonos a felperes által havonta ténylegesen fizetendő teljes törlesztőrészlet összegével, továbbá az évenkénti egyszeri emelt törlesztőrészlet sem került a szerződésben feltüntetésre.

A szerződés főszoigáltatást megállapító, a korlátlan árfolyamkockázatot felperesre telepítő 5. pontjában nem világos és nem egyértelmű a törlesztőrészletek meghatározása, a szerződésben szereplő összeg ugyanis nem tartalmazza a havi és éves zárlati díjakat, amelyek a ténylegesen fizetendő törlesztőrészletben már szerepeltek.

Tisztességtelen kikötést tartalmaz ez a pont azért is, mert nem szabályozza az árfolyamképzést, az árfolyamot az alperes határozza meg anélkül, hogy ennek feltételeit a felperessel megtárgyalta és a szerződésben rögzítette volna. Ugyanakkor a devizaárfolyam változása nem a felektől független külső körülménytől, hanem az alperes tevékenységét finanszírozó, így alperestől nem független

bank által megállapított árfolyamtól függ, amely árfolyam ily módon „referencia árfolyamként” nem fogadható el. Az árfolyam módosítás objektív, alperestől független feltételeinek meghatározása nélkül a deviza elszámolás kikötése tisztességtelen, mert nincs szabályozva a szerződés értékállósági mértéke, az adós felperes nem képes ellenőrizni a valóságos értékállóságnak történő megfelelést, nem érvényesül ezért az átláthatóság követelménye.

Tisztességtelen az 5. pont azért is, mert a korlátlan árfolyamkockázatot annak ellenére telepíti a felperesre, hogy alperes kockázatteltérési kötelezettségét nem teljesítette a 2/2014 PJE határozat 1. pontjában foglaltaknak megfelelően. Az alperestől kapott tájékoztatás alapján ugyanis felperes alappal gondolhatta úgy, hogy őt az árfolyamkockázat csak korlátozott mértékben terheli. Az alperes ügynökeként eljáró gépjármű kereskedőtől felperes a szerződés megkötését megelőzően azt a tájékoztatást kapta, hogy nem kell tartani a törlesztőrészlet emelkedésétől, az „csak háborús helyzetben változik, az árfolyam maximum 10 forinttal, a törlesztőrészlet pedig összesen maximum 10 %-kal emelkedhet”.

Az árfolyamkockázat mértéke tekintetében alperes azzal is megtévesztette felperest, hogy a hitelbírálat során hitelképesnek minősítette, amivel azt a látszatot keltette, „hogy bár az árfolyamkockázat esélye fennáll, az nem haladja meg a felperes hitelképességét és az árfolyamváltozás kockázata a teljesítő képessége korlátaiban belül marad”. Felperes alappal hitte azt, hogy alperes betartja a hitelezésre vonatkozó szabályokat és a jogszabályi rendelkezéseknek - Hpt. 2. számú melléklet 10.2. és 10.3. pont, 244/2000. (XII.24.) Korm. rendelet - megfelelő, kellő gondossággal vizsgálja be alperes hitelképességét az árfolyamkockázat, illetve annak kezelése szempontjából is.

Nem hagyható figyelmen kívül e körben az sem, hogy a Bankszövetség 2006. január 31-én közzétett közleményében foglalt tájékoztató szerint a devizakölcsönök kamatelőnye 270 forint/euró árfolyamnál olvadna le, amitől nem kell tartani, a rövidebb távon várható esetleges árfolyam ingadozás esetén is az emelkedés hosszabb időszakra kiegyenlítődik; nem kell félni attól, hogy az árfolyamkockázat miatt a devizában hitelt felvevő háztartásokat súlyos veszteségek érhetik. Mindezekre figyelemmel felperes okkal bízott abban, hogy a devizaárfolyamok kockázata kezelhető mértékű.

Alperes a Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdésében foglaltak szerinti kockázat feltérési kötelezettségének nem tett eleget, elmulasztotta felperes részére az e rendelkezéseknek megfelelő tájékoztatás nyújtását az árfolyamkockázatra, annak korlátlan mértékére nézve, ami a devizában történő törlesztésre vonatkozó szerződési rendelkezés tisztességtelenségét eredményezi.

Tekintettel arra, hogy a szerződés 5. pontjában foglaltak hiányában a szerződés nem teljesíthető, a Ptk. 239. § (2) bekezdése értelmében e pont semmissége a szerződés egészének semmisségét eredményezi.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a határozathozatalig a szerződés hatályossá nyilvánításával, az elszámolás eredményeképp alperes 250.000 forint megfizetésére kötelezésének van helye a következőkre tekintettel. Alperes 2.000.000 forint hitelt nyújtott, felperes 2007. október 15-től 2012. december 15-ig összesen 2.974.782 forintot fizetett az alperesnek. A semmis szerződés alapján tehát alperes 974.782 forintot jogalap nélkül tart magánál, amelyből felperes - jogfenntartással - a perben 250.000 forint megfizetésére tart igényt.

Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte annak jogalapját és összecszerűségét is vitatva. Nem tette vitássá, hogy a perbeli szerződés fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül. Ugyanakkor hangsúlyozta, a szerződés több, egymástól elválaszthatatlan, egymással szerves egységet alkotó dokumentumból tevődik össze, annak a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt egyedi kölcsönszerződés mellett a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételek fennálltára tekintettel általános szerződési feltételként a törlesztési terv, az adott termékre irányadó szerződés általános feltételei (ÁSZF), az alperes Üzletszabályzata és a Hirdetmény is részét képezi, ugyanis a

kölcsönigénylés során felperes mindezen okiratokat megismerhette. A szerződés 8. pontja rögzíti azt, hogy a kölcsönszerződés feltételeit az ahhoz mellékelt ÁSZF rendezi, melynek hiánytalan átvételét felperes a kölcsönszerződés aláírásával elismeri. A 12. pont továbbá azt is tartalmazza, hogy felperes a kölcsönszerződés aláírásával tudomásul veszi az ÁSZF-ben foglaltakat, az a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi a később kiküldendő törlesztési tervvel együtt. Mindezek mellett felperes a szerződés aláírásakor külön okiratba foglalt, 3/A/10. sorszám alatt csatolt nyilatkozat aláírásával azt is kijelentette, hogy a perbeli kölcsönszerződésre vonatkozó Hirdetmény tartalmát tudomásul vette. Mindezekből következően a szerződés érvényességének vizsgálata során az egyedi kölcsönszerződés mellett a szerződés részévé vált általános szerződési feltételeket is figyelembe kell venni, különös tekintettel arra, hogy az EBH2011.2413. számú határozat értelmében, amennyiben egy blankettaszerződés utalást tartalmaz arra, hogy annak elválaszthatatlan mellékletét képezi az általános szerződési feltételek és az üzletszabályzat, továbbá tartalmazza az ügyfél azon nyilatkozatát is, hogy az ügyfél ezen dokumentumokat megismerte, megértette és a blankettaszerződést ennek ismeretében írta alá, akkor az általános szerződési feltételek megfelelnek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, mert ez az utalás a blankettaszerződésben és nem az általános szerződési feltételekben szerepel.

Megalapozatlanul állítja felperes keresetében a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdésében foglaltak szerinti semmisségét.

A kölcsönszerződés tárgya a blankettaszerződés 1., 5., 8. és 12. pontjában, az ÁSZF 4.1. pontjában, valamint a törlesztési tervben a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően egyértelműen és világosan meghatározásra került, e rendelkezésekből egyértelműen megállapítható, hogy a perbeli kölcsönszerződés deviza (svájci frank) alapú konstrukcióban jött létre, így a felperes forintban teljesítendő fizetési kötelezettsége a mindenkori forint/svájci frank árfolyam változásának függvényében alakul.

A blankettaszerződés 1. pontja, az ÁSZF 4.1. pontja, továbbá a törlesztési terv a havi törlesztőrészek számát, összegét és az esedékességi időpontokat is pontosan tartalmazza, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeknek is megfelel.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felek a szerződésbe foglaltan és nem utóbb állapotok meg kifejezetten abban, hogy a törlesztési tervet a szerződés részévé teszik. Nem vitás, hogy a törlesztési terv a szerződés aláírásakor nem állt rendelkezésre. Azt az alperes a kölcsönösszeg folyósításakor tudta csak elkészíteni, hiszen a kölcsönösszeg svájci frankban történő meghatározásához - az ÁSZF 4.1. pontjában foglaltakra figyelemmel - elengedhetetlen a folyósítás időpontjában érvényes árfolyam ismerete, amely a szerződéskötés - folyósítást szükségképpen megelőző - időpontjában még nyilvánvalóan egyik fél előtt sem lehetett ismert. A felek ügyleti akarata tehát egy olyan szerződéskötési mechanizmus alkalmazására irányult, amelynek során először a kölcsön forintösszege kerül meghatározásra azzal, hogy a folyósítási árfolyam ismeretében, ezen árfolyamon számítva a kölcsön svájci frankban kerül nyilvántartásra, így a havonta fizetendő részletek svájci frankban történő meghatározására is a folyósítást követően kerül sor. A törlesztőrészek forintösszegének kiszámítása pedig az ÁSZF 4.1. pontjában foglaltak szerint történik.

A szerződés a teljes hiteldíj mutatót a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően tartalmazza, amelynek számítása során a kölcsönügylettel kapcsolatban felmerülő valamennyi költség figyelembevételre került, azon túl - a szerződésszerű teljesítéssel kapcsolatban - felperest további költségek nem terheltek. A THM induló értékének számítása maradéktalanul megfelelt az ÁSZF rendelkezéseinek, valamint a THM rendelet 8. § (1) és (2) bekezdésében foglalt előírásoknak, a THM számítása során e jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően alperes a 600 forint összegű havi zárlati díjat, valamint a 750 forint összegű éves egyenlegközlő levél díját figyelembe vette. Felperes tehát e körben is megalapozatlanul hivatkozik a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségére.

A kölcsönszerződés, valamint az elválaszthatatlan részét képező Hirdetmény továbbá valamennyi

költséget a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának megfelelően tartalmazza, az állított semmisség ok itt sem áll fenn.

Felperes a szerződés 5. pontjában foglalt szerződési feltételek tisztességtelenségére is megalapozatlanul hivatkozik. Arra figyelemmel ugyanis, hogy a szerződésnek ez a pontja a főszolgáltatást meghatározó szerződéses rendelkezésnek minősül, amelynek rendelkezései egyébként világosak és érthetőek, a Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján e szerződési feltétel tisztességtelensége nem is vizsgálható.

Ezzel összefüggésben alperes utalt a 2/2014 PJE határozatban foglaltakra, hangsúlyozva, magában a blankettaszerződés 8. és 12. pontjában, továbbá az ÁSZF 4.1., 4.3., 4.5. pontjaiban egyértelműen rögzítésre került, hogy az árfolyamkockázatot a felperes viseli, aminek tudomásulvételét felperes aláírásával is igazolta. Mindezek mellett felperes a 2007. szeptember 3-án kelt, az iratokhoz 3/A/4. sorszám alatt csatolt kölcsönigénylés elnevezésű okiratban úgy nyilatkozott, a kölcsönigénylés aláírásával kifejezetten elismeri, hogy a kölcsönigénylés elválaszthatatlan mellékletét képező tájékoztató levelet (Általános Tájékoztató) átvette, annak tartalmát megismerte, az abban foglalt hozzájáruló nyilatkozatot megadottnak tekinti. A devizakockázat kérdéskörében pedig az Általános Tájékoztató tartalmazza az ügyfeleknek szóló azon alperesi figyelemfelhívást, hogy a devizaalapon nyilvántartott kölcsönök esetében a havi törlesztőrészek nagysága a deviza kamatlábak és az árfolyam változások miatt változhat, valószínűsíthető, hogy az ügyfél havi törlesztőrésze, illetve hátralévő tartozása emelkedni fog, ezért abban az esetben válassza a deviza alapú hitelkonstrukciót, amennyiben jövedelme vélelmezhetően lépést fog tartani a várható árfolyamváltozásokkal, tekintettel arra, hogy az árfolyamváltozásból eredő minden kockázat az ügyfelet terheli. Mindezekre tekintettel a felperes a deviza alapú kölcsön természetéről, az árfolyamkockázatról kimerítő, egyértelmű, az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára világos és érthető tájékoztatást kapott, amelynek alapján alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. A szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése ezért a 2/2014 PJE határozat 1. pontjában foglaltakra is figyelemmel tisztességtelenségnek nem tekinthető. Ezzel összefüggésben alperes utalt a 6/2013 PJE határozat azon rendelkezésére is, amely szerint egy kölcsönvevőtől minimálisan elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza és szükség esetén az egyes általa nem érhető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen, aminek elmulasztása a Ptk. 4. § (4) bekezdése alapján a kölcsönvevő terhére esik. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás nem megfelelőségére és a szerződés 5. pontjának tisztességtelenségére felperes azért is nyilvánvalóan megalapozatlanul hivatkozik, mert a tájékoztató levél magának az árfolyamváltozásnak a várható irányát is megjelölte.

Az árfolyamváltozásból eredő kockázat esetleges korlátozottságára vonatkozó felperesi érvelés hibás, az árfolyamkockázatot ugyanis nem korlátozza az adós mindenkori jövedelme, az nem az adós jövedelméhez igazodik, hanem a forint/svájci frank árfolyam mindenkori alakulásához, amire az általános tájékoztató (kockázattelátoló nyilatkozat) is figyelmeztetést tartalmazott.

Megalapozatlan a kereset egyebekben azért is, mert az összecszerűség alátámasztására nézve semmilyen tényelőadást, bizonyítékot nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság 2015. április 10-én meghozott 35.G.41.662/2013/27. számú ítéletével a keresetet elutasította, felperest az alperes részére 100.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte, továbbá megállapította, hogy a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 84.000 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Ítélete indokolásában rögzítette, az nem volt vitás a perben, hogy a felek deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek. A továbbiakban a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva kifejtette, felperes mint adós a kölcsönszerződést aláírta, annak 8. és 12. pontjaiban pedig elismerte azt, hogy az ÁSZF, valamint a törlesztési terv a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi. Felperesre hárult ezért annak az állításának a bizonyítása, hogy sem az ÁSZF, sem a

törlesztési terv nem vált a szerződés részévé, erre nézve azonban bizonyítási indítványt, bizonyítékot nem terjesztett elő. Ezért az volt megállapítható, hogy mind az ÁSZF, mind a törlesztési terv a szerződés részévé vált, nem volt szükség azok felperesi aláírására.

Ezt követően az elsőfokú bíróság a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségét vizsgálta és következőket állapította meg.

A blankettaszerződés az annak alapján nyújtandó kölcsön összegét 2.000.000 forintban meghatározta, továbbá azt is tartalmazza, hogy alperes a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált, svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújt felperes részére. A szerződés elválaszthatatlan részét képező ÁSZF 4.1. pontjában meghatározásra került az a metódus, amely alapján a deviza vételi és deviza eladási árfolyam figyelembevételre került és az is, hogy a kölcsön összegét alperes milyen munkanapon számítja ki. Az ugyancsak a szerződés elválaszthatatlan részét képező Hirdetmény továbbá azt is rögzíti, hogy alperes az ... Zrt. vállalati ügyfelei részére irányadó aktuális deviza vételi árfolyamát veszi figyelembe. Mindezek mellett a törlesztési tervben a folyósításkori 150,76 forintos árfolyam is meghatározásra került, amelynek alapján megállapítható volt, hogy a kölcsön összege svájci frankban kifejezve 13.007, 28 svájci frank. Mindezekre tekintettel a szerződés megfelelt a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának, az a szerződés tárgyát tartalmazta.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának megsértése sem volt megállapítható, hiszen a kölcsönszerződés 5. pontja tartalmazta a szerződéskötés napján érvényes árfolyammal kalkulált havi törlesztőrészek összegét, azt 41.381 forintban meghatározva, a törlesztési tervben pedig 225,84 svájci frank összegben a törlesztőrészek összege svájci frankban is meghatározásra került. Emellett a törlesztési tervben a törlesztés esedékességének napja is szerepel, amely minden hónap 20. napja. Ily módon a szerződés tartalmazza a törlesztőrészek számát, összegét, a törlesztési időpontokat, ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti semmissége sem állapítható meg.

A blankettaszerződés 6. pontja a teljes futamidőre számított teljes hiteldíj mutató induló értékét (THM) 15,82 %-ban határozta meg. Az ÁSZF 2.3. pontja a teljes hiteldíj mutató fogalmára, számítási módjára nézve a THM rendeletben foglaltaknak megfelelő szabályozást tartalmaz. Az alperes által csatolt, a szerződés részét képező Hirdetményből pedig megállapítható volt, hogy abban alperes a THM számítása során alkalmazott egyéb díjakat - a havi zárlati díjat, valamint az éves egyenlegközlő levél díját - is feltüntette. Ily módon nem volt megállapítható, hogy a szerződés rejtett költségeket is tartalmazott volna. Mindezekkel szemben azt, hogy a THM számítása nem felelt meg a jogszabályoknak, a felperes bizonyítékokkal, számításokkal nem támasztotta alá. Ezért a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmissége sem volt megállapítható.

Ugyancsak nem volt megállapítható a szerződésnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközése. A kölcsönszerződés megkötésekor érvényes 13,89 %/éves induló kamatlábat a kölcsönszerződés 3. pontja tartalmazta, a Hirdetményben pedig a késedelmesen teljesített törlesztőrészek után felszámított késedelmi kamat százalékban kifejezett összege, a futamidő során felmerülő egyéb költségek is feltüntetésre kerültek. Annak, hogy a szerződés költségként az árfolyamrést nem tartalmazta, azért nem volt jelentősége, mert az árfolyamréssel kapcsolatos kikötést a 6/2013 PJE 1. pontja tisztességtelennek minősítette, aminek következtében a tisztességtelen rendelkezés helyébe a Ptk. diszpozitív szabályai léptek. Egy tisztességtelen szerződési rendelkezés feltüntetésének elmaradása pedig nem eredményezheti a szerződésnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközés miatti semmisségét.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségét nem találta megállapíthatónak.

A szerződés 5. pontjának tisztességtelenségével kapcsolatos kereseti kérelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság mindenekelőtt rámutatott, felperes az árfolyamkockázat korlátlan áthárításának tisztességtelenségére alapítva terjesztette elő keresetét, az árfolyamváltozásból eredő kockázat teljes mértékben az adósra történő áthárításáról azonban nem a

kölcsönszerződés 5., hanem 12. pontja rendelkezik. Az 5. pont tisztességtelensége ezért nem volt vizsgálható, tekintettel arra is, hogy a 2/2014 PJE határozat 1. pontjában foglaltak szerint a főszo­l­gá­l­ta­tás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatára és megállapítására csak akkor van lehetőség, ha e rendelkezés tartalma az általánosan tájékozott, ésszerű figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető.

Az árfolyamkockázat korlátlan átterhelésének tisztességtelenségével összefüggésben az elsőfokú bíróság a 2/2014 PJE határozat 1. pontjának harmadik bekezdésében foglaltakra utalva kifejtette, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésének tisztességtelensége akkor állapítható meg, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Miután felperes maga úgy nyilatkozott, hogy a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára világos és érthető volt, azonban az árfolyamkockázatról, arról, hogy ez korlátlan is lehet és nincs felső határa, nem kapott megfelelő tájékoztatást, a 2/2014 PJE határozat alapján felperesnek mint fogyasztónak kellett bizonyítania a nem felelő tájékoztatás tényét, és hogy ennek következtében a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése számára nem volt világos és nem volt érthető. E körben figyelemmel kellett lenni arra is, hogy amennyiben felperes a jogszabály által előírt tájékoztatást megkapta és a kockázatfeltáró nyilatkozatot aláírta, akkor azt az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terhelő volta számára világos és érthető volt. Azt, hogy a fogyasztó tájékoztatása ilyen módon megtörtént, az alperesnek kellett bizonyítania.

Ennek bizonyítására alperes okirati bizonyítékként az „általános tájékoztatás a alperes neve ügyfelei részére” elnevezésű tájékoztató levelet (Általános Tájékoztató) csatolta. Ezen okirat, továbbá a felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozatai, **N. B.** tanú vallomása és a rendelkezésre álló egyéb okirati bizonyítékok mérlegelése, értékelése alapján az volt megállapítható, hogy felperes számára világos és érthető volt a szerződésnek az a rendelkezésre, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátlanul ő viseli. A perben rendelkezésre álló bizonyítékok nem támasztják a felperesnek azon előadását, hogy az általános tájékoztatót a kölcsönigényléskor nem kapta meg, hiszen annak aláírását írásban elismerte, továbbá úgy nyilatkozott, hogy az abban foglaltakat ismeri, magára nézve kötelezőnek fogadja el, továbbá a tájékoztató átvételének tényét is aláírásával igazolta.

A felperes azon állítását, hogy a szerződéskötéskor az autókereskedőtől olyan tájékoztatást kapott, hogy az árfolyamkockázat számára legfeljebb a törlesztőrészletek 10 %-os emelkedését eredményezheti, bizonyítékokkal nem támasztotta alá. Az e körben felperesi indítványra tanúként meghallgatott **K. L.** az autókereskedő által adott tájékoztatás tartalmára nézve nem tudott nyilatkozni, a felperesi indítványra ezzel összefüggésben tanúként megidézt **R. P.** pedig szabályszerű idézés ellenére a tárgyaláson nem jelent meg.

Az alperesi tájékoztatóban foglaltak alapján felperes alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázatnak lenne korlátja, a tájékoztató éppen ennek az ellenkezőjét tartalmazza, azt is rögzítve, hogy a felperes törlesztőrészlete és tartozása valószínűsíthetően emelkedni fog, továbbá, hogy minden kockázat felperest terheli. Az alperes tájékoztatási kötelezettsége ugyanakkor arra nem terjedt ki, hogy kalkulációt készítsen az árfolyamváltozás lehetséges mértékére, illetve annak felső határa nézve, amint azt a 6/2013 PJE határozat is rögzíti. Az, hogy az árfolyamkockázatról az alperes ne adott volna megfelelő tájékoztatást a felperes részére, a kifejtettek szerint a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt megállapítható. Ezért a kölcsönszerződés tisztességtelenség miatti semmisségére alapított kereseti kérelem sem vezethetett eredményre.

Az elsőfokú bíróság a pereszes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltsége megfizetésére, amelynek összegét - az eljárás korábbi szakaszában még kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt előterjesztett

kereseti kérelem alapján megállapított - 2.000.000 forint összegű pertárgyérték alapulvételével határozott meg.

Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, alperes keresete szerinti marasztalását, másodlagosan a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Lényegében az elsőfokú eljárásban már részletesen előadott indokait ismételten kifejtve továbbra is állította, a perbeli kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a), d), c) és e) pontjaiba ütközése, illetve az árfolyamkockázattal kapcsolatos szerződési feltételek tisztességtelensége miatti semmisségét.

Kifogásolta az elsőfokú ítélet azon ténymegállapítását, hogy ne lett volna vitás, hogy a felek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. A per tárgyát valójában az képezte, hogy nem jött létre érvényes deviza alapú kölcsönszerződés, hiszen devizában sem a kölcsön összege, sem az elszámolás módja nem került meghatározásra. A szerződés rendelkezéseiből nem állapítható meg, hogy a svájci frank/forint „párosból” melyik az elszámolási és melyik a nyilvántartási összeg. A szerződés rendelkezéseiből éppen a forint elszámolásra lehet következtetni, mivel az volt egyértelműen megadva. A lényeges feltételek meghatározottsága hiányában létre sem jött a szerződés a felek között.

Felperes véleménye szerint az ítélet indokolásában írtakkal szemben nem szorul további bizonyításra, hogy az általa alá nem írt okiratok nem váltak a szerződés részévé, az aláírás hiánya ugyanis jogkérdés.

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság tévesen hagyta figyelmen kívül azt, hogy a törlesztési tervben alperes olyan feltételeket állapított meg, amelyekben a felek között nem született megállapodás (például az árfolyam napja és értéke).

Akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az árfolyamot az alperes üzleti partnere, teljesítési segédje jogosult meghatározni, ily módon az nem tekinthető az alperestől független, olyan külső tényezőnek, hogy - a referenciakamatra irányadó szabályok megfelelő alkalmazásával - referenciaként elfogadható lenne. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdése felperes által hivatkozott rendelkezésébe ütközése miatti semmissége nyilvánvaló, az elsőfokú ítélet ezzel ellentétes következtetése téves és jogszabálysértő.

Ugyancsak tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az árfolyamkockázat korlátlan felperesre telepítésének a kereseti előadás szerinti tisztességtelenségét nem találta megállapíthatónak.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható, hogy az árfolyamkockázat tekintetében alperes nem adott a 2/2014 PJE határozat 1. pontjában foglaltak szerinti megfelelő tájékoztatást a felperes részére, a kockázatfeltáró nyilatkozat ugyanis nem tartalmazta azt a kockázatot, hogy a törlesztőrészlet meghaladhatja a felperes teljesítőképességét.

Alperes azzal is megtévesztette a felperest, hogy jövedelmi viszonyainak a szerződéskötést megelőző, a Hpt. 13. §-a, 70. §-a és 78. §-a szerint kötelező vizsgálata alapján őt hitelképesnek minősítette, amivel azt a látszatot keltette, hogy bár az árfolyamkockázat veszélye fennáll, az nem haladja meg felperes hitelképességét, az árfolyamváltozás kockázata a felperes hitelképességének korlátai között marad.

Téves az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy az árfolyam emelkedése nem volt megbecsülhető, a 244/2000. (XII.24.) Korm. rendelet alapján ugyanis alperes az árfolyamkockázat kezelésének és tervezésének kötelezettsége terhelte, amibe az árfolyamtrendek vizsgálata is beletartozik.

Abban az esetben pedig, ha az árfolyamkockázat megbecsülése nem volt lehetséges, az alperes eljárása azért tisztességtelen, mert a devizaárfolyam általa mint professzionális pénzügyi intézmény által megbecsülhetetlen változásának kockázatát a laikus ügyfélre, felperesre telepítette át.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a szerződéskötéskor felperes a Bankszövetség 2006. január 31-én közzétett tájékoztatójában foglaltak alapján is okkal bízhatott abban, hogy a devizaárfolyamok kockázata kezelhető mértékű.

Felperes tehát a szerződéskötés körülményeire is tekintettel egyértelműen bízhatott abban, hogy az árfolyamkockázat viselése csak a bevizsgált hitelképességén és teljesítőképességén belül korlátlan. A devizaárfolyam-változás kockázatának korlátlan felperesre telepítése ezért tisztességtelen.

Akkor is tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perköltséget 2.000.000 forint pertárgyérték alapulvételével állapította meg, a módosított kereset ugyanis nem a teljes szerződés érvénytelenségének megállapítására, hanem az alperes marasztalására, 250.000 forint megfizetésére kötelezésére irányul.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

A Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva állította, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az ÁSZF-ben, a törlesztési tervben, valamint a Hirdetményben foglaltak általános szerződési feltételként a szerződés részévé váltak anélkül, hogy ezeket az okiratokat a felperes aláírta volna. A felperes által hivatkozott BDT2014.3058. számú eseti döntésből a felperes által kiragadott mondat nem alkalmas a felperesi álláspont alátámasztására. A szerződéskötés körülményei egyebekben mind az irányadó jogszabályi rendelkezéseknek, mind a 87/102/EGK irányelv 4. cikkelyében foglaltaknak maradéktalanul megfeleltek.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződés tárgya, továbbá a törlesztőrészletek száma, összege, esedékessége a szerződésben a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban előírtak szerint meghatározásra került, a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjaiban foglaltaknak is maradéktalanul megfelel, a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmisségére ezért felperes megalapozatlanul hivatkozik. E körben alperes egyebekben az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett indokaira utalt.

A szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelenségével összefüggésben az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait ugyancsak fenntartva alperes hangsúlyozta, miután a kölcsönszerződés és a kockázattartó nyilatkozat világosan, egyértelműen és félreérthetetlenül tartalmazza azt, hogy az árfolyamváltozásból eredő minden kockázat a felperest terheli, a 2/2014. PJE határozatban foglaltak alapján a felperesre hárult annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázatról kapott tájékoztatás nem volt megfelelő, és ennek következtében arra nézve a szerződés rendelkezései számára nem voltak világosak és érthetőek. A felperes által indítványozott tanúbizonyítás nem volt alkalmas annak alátámasztására, hogy az árfolyamkockázatról kapott tájékoztatás nem felelt a 2/2014. PJE határozat rögzített követelményeknek. Tekintettel arra, hogy alperes az árfolyamváltozásról történő tájékoztatás tekintetében is maradéktalanul eleget tett jogszabályi kötelezettségének, a szerződési feltételek tisztességtelensége és a szerződés ebből eredő semmissége sem állapítható meg. A felperesi állítással szemben alperest nem terhelte olyan kötelezettség, hogy arról is tájékoztatást adjon, hogy a felperesi jövedelem milyen mértékű árfolyam emelkedéséig alkalmas a szerződésszerű teljesítésre.

Egyik féltől sem volt elvárható, hogy a teljes futamidőre előre megbecsülje a havi törlesztőrészletek mértékét befolyásoló árfolyamok alakulását. Ilyen kötelezettség alperest sem terhelte, a kockázattartó nyilatkozatnak az árfolyamok előzetes becslése nem képezte tárgyát. A felperes által hivatkozott jogszabályi rendelkezések - 244/2000. (XII.24.) Korm. rendelet, Hpt. 70. és 78. §-a - hatálya a pénzügyi vállalkozásként működő alperesre nem terjed ki, mint ahogy a Bankszövetség tájékoztatójának tartalma sem róható alperes terhére, hiszen a Bankszövetségnek alperes nem tagja. Ugyanakkor köztudomású, hogy a devizaárfolyamok változása még rövidtávon sem jósolható meg előre, azt ugyanis számos olyan tényező befolyásolja, amit a piaci szereplők nem láthatnak előre. A felperes azzal, hogy - bár lehetősége lett volna forint alapú kölcsön igénybevételére - minden információ birtokában a deviza alapú konstrukciót választotta, azt a kockázatot is vállalta, ami az

árfolyamok alakulásának bizonytalanságából adódik.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a deviza alapú finanszírozási szerződésekből fakadó üzleti előnyt, azaz a forintkamatoknál lényegesen alacsonyabb kamatszintet a devizaadósok hosszú időn keresztül élvezték. A devizahitelek súlyos problémái akkor váltak kritikussá, amikor a pénzügyi válság következtében drasztikusan megugrott a különböző devizák forinthez viszonyított árfolyama, ami azonban nem a deviza hitelszerződések esetleges jogellenességéből fakadt, hanem az előre nem látható árfolyamkockázat realizálódásából.

Az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét is helytállóan, az 5/2013. PJ.E határozatban, illetve a korábban kialakult bírói gyakorlatnak (BH1997.411.) is megfelelően állapította meg.

A fellebbezés az alábbiak szerint megalapozatlan.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges tényállást feltárta és helytálló jogi következtetéssel utasította el a keresetet.

A Ptk. 205/B. § (1) bekezdésének a perbeli kölcsönszerződés megkötése időpontjában hatályos, eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában fogyasztói kölcsönszerződésekre is irányadó rendelkezése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ezt a másik fél kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta.

Ebből következően ahhoz, hogy az általános szerződési feltétel a felek között létrejövő szerződés részévé váljon, fogyasztói szerződés esetén - fogyasztói kölcsönszerződés esetén is - az szükséges, hogy a szerződés létrejöttét megelőzően a fogyasztóval szerződő fél lehetővé tegye a fogyasztó számára az általa alkalmazott szerződési feltétel tartalmának megismerését, továbbá, hogy azt a fogyasztó elfogadja, ami kifejezetten vagy akár ráutaló magatartással is történhet. Az e rendelkezés alkalmazása körében kialakult bírói gyakorlat szerint e konjunktív feltételek teljesülése esetén az általános szerződési feltétel abban az esetben is a szerződés részévé válik, ha azt a felek nem írták alá. Amennyiben az aláírt szerződésben a felek annak mellékleteként az általános szerződési feltételre is utalnak, a szerződés aláírásával a melléklet is a szerződés részévé válik (Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.005/2014/6.; Kúria Pfv.VIII.22.159/2004/4.). Ebben az esetben az aláírt szerződés rendelkezései, valamint az általános szerződési feltételek együtt, egységesen alkotják a szerződést, amiből az is következik, hogy a szerződés érvényessége vagy érvénytelensége is csak egységesen, valamennyi szerződéses kikötés figyelembevételével bírálható el, amint azt egyebekben a BDT2014.3107. számon közzétett eseti döntés is rögzíti.

Tévesen és megalapozatlanul állítja ezért felperes a Hpt. 210. § (1) bekezdésében és a 87/102/EGK irányelv 4. cikk első bekezdésében foglaltakra hivatkozással azt, hogy a perbeli fogyasztói kölcsönszerződés részének kizárólag azok az okiratok tekintendők, amelyek a szerződéskötéskor mindkét fél által aláírásra kerültek, míg az általa alá nem írt okiratok nem váltak a szerződés részévé.

A rendelkezésre álló okirati bizonyítékok alapján nem kétséges, hogy a szerződéskötést megelőzően felperes az alperesi ÁSZF és Hirdetmény rendelkezéseit is megismerhette, továbbá azokat írásban kifejezetten tudomásul vette, elfogadta, aminek következtében általános szerződési feltételként ezek az okiratok a szerződés részévé váltak - ezért a már kifejtettek tekintetével - a bennük foglalt rendelkezések figyelembevétele a szerződés érvénytelenségének a vizsgálata során a felperes által előadottakkal szemben nem mellezhető.

Megalapozottan hivatkozott ugyanakkor felperes fellebbezésében arra, hogy a törlesztési terv nem

vált a perbeli fogyasztói kölcsönszerződés részévé. A törlesztési terv ugyanis - az alperes által sem vitatottan - a szerződés aláírásakor még nem állt rendelkezésre, így a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése szerinti konjunktív feltételek - tartalmának a felperes általi megismerhetősége és elfogadása - hiányában általános szerződési feltételként a szerződés részévé sem válhatott. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett ezzel ellentétes jogi álláspontja téves.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor érdemben helytállóan helyezkedett arra az álláspontra, hogy a szerződés jogszabályba ütközés miatti semmissége nem állapítható meg. A kölcsön tőkeösszege ugyanis forintban a szerződés 1. pontjában meghatározásra került, annak egyidejű rögzítésével, hogy alperes ezen forintösszegnek megfelelő, a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamon kalkulált, svájci frankban nyilvántartott kölcsönt nyújt felperes részére. A szerződés elválaszthatatlan részét képező ÁSZF 4.1. pontjában, valamint általános szerződési feltételként ugyancsak a szerződés részévé vált Hirdetményben az a számítási mód is meghatározásra került, amely szerint a kölcsön összege a folyósítás időpontjában devizában meghatározható. A kölcsön tárgyát tehát ily módon a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően tartalmazza.

A törlesztő részletek száma a szerződés 4. pontjában, azok esedékességének időpontja pedig a szerződés 5. pontjában ugyancsak feltüntetésre került. Az 5. pont továbbá a szerződés megkötésének napján érvényes árfolyammal kalkulálva forintban az induló havi törlesztőrészlet összegét is tartalmazza, rögzítve azt is, hogy a törlesztő részletek összegét a Hirdetményben közzétett díjak és az árfolyamtartalék növelik, a havi törlesztőrészlet összege a folyósítás és a szerződés aláírásának idejére esedékes devizaárfolyam változásai függvényében változik. Az a számítási mód és aktuális devizaárfolyam pedig, amelynek alkalmazásával a havi törlesztő részletek összege a későbbiekben forintban meghatározásra kerül, az általános szerződési feltételként ugyancsak a szerződés részét képező ÁSZF 4.1. pontjában ugyancsak meghatározásra került. Ily módon a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak is maradéktalanul megfelel, különös tekintettel arra, hogy deviza alapú kölcsönszerződés esetén a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen fakad, hogy a szerződéskötés időpontjában nem határozható meg, hogy a lerovás pénzneméből adósnak mennyit kell adnia ahhoz, hogy teljesítsen, amint azt egyebekben a 6/2013. PJE határozat indokolása III.1. pontja is rögzíti.

A törlesztőrészletek összege szerződésben történt meghatározásának jogszerűsége körében nincs jelentősége a felperes által kifogásolt azon további körülménynek, hogy a törlesztőrészletek meghatározására a kölcsönt nyújtó alperes nem független bank devizaárfolyamának alapulvételével kerül sor. Kizárólag annak van jelentősége, hogy a szerződés rögzíti azt az árfolyamot, amelynek alkalmazásával a törlesztőrészletek forintösszege meghatározásra kerül.

Abban a vonatkozásban, hogy a perbeli kölcsönszerződés semmissége a Hpt. 213. § (1) bekezdés b), illetve c) pontjába ütközése miatt sem állapítható meg, a Fővárosi Ítélőtábla maradéktalanul osztja az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett jogi álláspontját.

Akkor sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a perbeli kölcsönszerződés semmisségét az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses kikötések tisztességtelensége miatt sem találta megállapíthatónak. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában kifejtett jogi álláspontjával a Fővárosi Ítélőtábla e körben is maradéktalanul egyetért.

A perben rendelkezésre álló, felperes által aláírásával igazoltan átvett okiratok bizonyítják azt, hogy az árfolyamkockázatról alperes írásban olyan tájékoztatást adott felperes részére, amely az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára érthetően és világosan tartalmazta azt, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, annak nincs felső határa, az abból eredő minden kockázat a felperest terheli. Emellett a tájékoztatásban az is szerepelt, hogy az

árfolyamváltozás következtében a havi törlesztőrészletek, illetve a hátralévő tartozás emelkedése prognosztizálható. Erre tekintettel felperesre hárult annak bizonyítása, hogy az egyértelmű és világos írásbeli tájékoztatás mellett a felperes ügynökeként eljáró gépjármű kereskedőtől olyan tartalmú tájékoztatást is kapott, amelynek alapján alappal gondolhatta úgy, nincs reális valószínűsége annak, hogy az árfolyamváltozás hatására az általa visszafizetendő összeg akár korlátlan mértékben is megnövekedhessen. Az e körben rá háruló bizonyítási kötelezettségének azonban felperes nem tudott eleget tenni.

Miután a kifejtettek szerint tényként volt megállapítható, hogy az árfolyamkockázatról alperes a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, egyértelmű, világos és érthető tájékoztatást adott felperes részére, a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseinek felperes által állított tisztességtelensége vizsgálata körében nincs jelentősége annak, hogy a hitelbírálat során felperes az alperest hitelképesnek minősítette. A hitelképesség vizsgálatának alapvető célja ugyanis az alperes biztonságos és stabil működésének biztosítása, az azt veszélyeztető hitelkihelyezési kockázatok feltárása, elkerülése. Ebből az következik, hogy a hitelfelvevő hitelképességének, az abból eredő kockázatoknak az esetleges nem megfelelő előzetes felmérése, értékelése az alperes prudenciális működését veszélyeztetheti, azonban az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettség teljesítése körében önmagában nem értékelhető olyan megtévesztő magatartásként, ami a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelenségét, ezen keresztül a kölcsönszerződés semmisségét eredményezné.

A peres felek egymás közötti jogviszonyának értékelése, az árfolyamkockázattal kapcsolatos alperesi tájékoztatási kötelezettség teljesítésének megfelelősége szempontjából a Bankszövetség felperes által hivatkozott tájékoztatójában foglaltaknak sincs jogi jelentősége.

Az sem eredményezi a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelenségét, hogy a törlesztőrészletek forintösszege az alperestől „nem független bank” devizaárfolyamának figyelembevételével kerül meghatározásra. A perbeli esetben ugyanis nem „referencia kamat” meghatározásáról van szó, így az egyoldalú kamatmódosítási jogosultság tisztességessége körében a referenciakamat meghatározásakor egyébként érvényesülő követelmények figyelembevétele „analógiaként” sem lehetséges.

Megalapozatlanul kifogásolja fellebbezésében a felperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság a pertárgy értékét annak ellenére a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelem figyelembevételével állapította meg, hogy keresetét módosítva utóbb az érvénytelenség jogkövetkezményeként alperest 250.000 forint megfizetésére kérte kötelezni.

A Pp. 24. § (1) bekezdése szerint a pertárgy értékének meghatározásánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke az irányadó.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése szerint eltérő törvényi rendelkezés hiányában polgári peres eljárásban az illeték alapja az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke. A 41. § (2) bekezdése értelmében továbbá az eljárás tárgya értékének a felek által történő leszállítása esetén eltérő törvényi rendelkezés hiányában az illetékalap mérséklésének nincs helye, míg abban az esetben, ha az eljárás tárgyának értéke a fél nyilatkozata alapján emelkedik, azt az illeték-különbözetet, amely az eljárás megindításakor fizetett, illetve figyelembe vett és a magasabb érték alapulvételével kiszámítható illeték között mutatkozik, a változtatást tartalmazó iraton le kell róni, illetve fel kell jegyezni.

Az idézett jogszabályi rendelkezésekből az következik, hogy a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékének a keresetváltoztatás folytán bekövetkező növekedése a pertárgy értékére is kihat, annak növekedését eredményezi, ezzel szemben az eljárás tárgya értékének keresetmódosítás folytán bekövetkező csökkenése a pertárgy értékét nem érinti, a pertárgy értékének ilyen esetben

továbbra is a keresetmódosítást megelőző értéket kell tekinteni.

A szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perben felperes 2014. július 18-án előterjesztett keresetmódosításában a szerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelmet is előterjesztett. E keresetmódosításra figyelemmel a pertárgy értéke a korábbi - a meg nem határozható pertárgyérték alapulvételével az Itv. 39. § (3) bekezdés b) pontja szerinti - 600.000 forintról az 5/2013. PJE határozat 2.a. pontjában és az ahhoz fűzött indokolásban foglaltaknak is megfelelően a szerződésben kikötött szolgáltatásért járó ellenszolgáltatás értékével azonosan 2.000.000 forintra nőtt. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként az alperes 250.000 forint megfizetésére kötelezése iránt előterjesztett újabb keresetmódosítás a korábban már kifejtettek szerint a pertárgy értékét nem érintette, nem eredményezte annak csökkenését. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a perköltségről a 2.000.000 forint összegű pertárgyérték alapulvételével rendelkezett.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítélőtábla az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alkalmazásával a fellebbezésben vitatott összeg alapulvételével megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére, míg a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt jogorvoslati illeték viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2016. április 26.

Dr. Tibold Ágnes s.k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s.k.
s.k.
előadó bíró

Takácsné dr. Kükállo Judit
bíró